

מסעות חוקרים בארץ ישראל

במאה הי"ט

19th CENTURY

EXPLORATION

OF THE HOLY LAND

367

11/1987

כסלו התשמ"ח

ISRAEL POSTAL AUTHORITY

רשות הדואר

PHILATELIC SERVICE

השירות הבולאי

מסעות חוקרים בארץ-ישראל במאה הי"ט

במחצית המאה הי"ט היו עדיין נהר הירדן ומקורותיו וכן ים המלח בבחינת ארץ לא נודעת. אמנם ישנן עדויות על סיירים בדורות קודמים, שביקרו באזורים אלה, אבל הנעלם והבלתי ידוע עלו על הגלוי.

רוב המבקרים בירדן היו צליינים, שירדו מירושלים למקום הטבילה בירדן. עם גילויה מחדש של ארץ-ישראל במאה הי"ט פנו סיירים וחוקרים נחשונים גם לחבלי-ארץ לא ידועים ופנו לשבילים צדדיים.

ראשון וחלוץ למחקר הירדן וים המלח בתקופה זו הוא אירי בן עשרים וחמש, **כריסטופר קוסטיגאן** שמו, שהביא בשנת 1835 את סירתו לנמל עכו ומשם הובילה בדרך היבשה לטבריה. הוא ניסה לחתור בירדן עד לאזור בית-שאן, ומשם העביר את סירתו על גבי סוס ליריחו. במשך שמונה ימים הוא סייר בסירתו על פני ים המלח והגיע אף עד ללשון. חום קשה אילץ אותו לשוב ביחד עם עוזרו, איש מלטה, לצפון ים המלח, כשהם צמאים עד כדי שתיית מי הים. עוזרו יצא ליריחו וקוסטיגאן נשאר קודח על שפת הים. הוא הועבר לירושלים ושם מת ונקבר בהר ציון.

שנים עשרה שנה לאחר מכן, ב־1847, בא סגן בריטי, **תומאס הווארד מולינה**, לחקור את נבכי הירדן ואת עומקיו של ים המלח. הוא הגיע לעכו עם שלושה חברים בריטים, ובעזרת גמלים וסוסים הם העבירו את סירתם לטבריה, שם צירפו אליהם שני משרתים מקומיים. גם מולינה ניסה להיאבק באשדי הירדן, עד אשר פנה למסע על גדות הנהר, כשסירתו נישאת על גבי הגמלים או שטה בירדן. לאחר תלאות רבות ומאבק עם בדואים עויינים הגיעו לים המלח ושטו בו במשך שתי יממות, עד שמולינה נתקף בקדחת. הוא מת באניה מיפו לבירות.

שנה לאחר מכן, בשנת 1848, באה משלחתו של סגן מחיל הים האמריקני, **ויליאם פראנסיס לינטש**, לחקור את הירדן וים המלח. שתי סירותיו — אחת מברזל ואחת מנחושת ועוד 13 אנשים ירדו במזח בחיפה וצירפו אליהם עוד 4 אנשים. את הסירות הובילו בעזרת גמלים דרך הגליל התחתון עד לטבריה. במסע משולב של קבוצות סיור ביבשה ביחד עם הסירות בתוך הנהר הם הגיעו לים המלח. משלחתו של לינטש התקינה מפות של נהר הירדן ושל ים המלח.

הסקוטי ג'והן מקגריגור סייר בשנים 9-1868 עם השוטית שלו "רוב רוי" בתעלת סואץ, בנהר הנילוס, בנהרות דמשק, במקורות הירדן, באגם החולה, בים כנרת ובנחל קישון. הוא סייר בשוטית כי רק היא יכולה היתה לחדור ולהיכנס לנבכי הביצות, הקנים והגומא. בעמק החולה הוא נשבה בידי בדואים וניצל הודות לאומץ־לבו ולתושייתו. מקגריגור התקין מפות של ימת החולה וים כנרת. השוטית "רוב רוי" נתגלתה לאחרונה בבריטניה והובאה למוזיאון ארץ־ישראל – תל־אביב.

רחבעם זאבי

החותמת המיוחדת מופעלת בטבריה, אשר שימשה תחנת־מעבר לחוקרים המוזכרים בבולים. בחותמת מופיע איור המושתת על ציור מן התקופה.

This special cancellation will be used in Tiberias, which served as a point of departure for the explorers remembered on the new stamps. The cancellation displays a sketch based on a drawing of the period.

valley, he was taken prisoner by Beduins but managed to escape thanks to his courage and resourcefulness. He mapped Lake Hula and the Sea of Galilee. His canoe "Rob Roy", recently discovered in England, has been brought to the Eretz Israel Museum in Tel Aviv.

Rechavam Zeevy

Twelve years later, in 1847, a British lieutenant, **Thomas Howard Molyneux**, came to discover the secrets of the Jordan and the depths of the Dead Sea. He arrived at Akko with three British friends and they transported their boat to Tiberias by camel and horse. They were joined by two local servants. Molyneux also tried to brave the Jordan falls but, having failed, followed its banks either having his boat carried by camels or rowing. After many hardships and clashes with unfriendly Beduins, they reached the Dead Sea and sailed for two days until Molyneux came down with malaria. He died later aboard a ship that was taking him from Jaffa to Beirut.

One year later, in 1848, an expedition led by an American naval lieutenant, **William Francis Lynch**, came to explore the Jordan and the Dead Sea. He was accompanied by 13 men in two boats, one of iron and the other of copper; they came ashore at Haifa, where they were joined by four others. Their boats were carried on camelback through the lower Galilee to Tiberias. In a joint expedition of reconnaissance parties on land together with boats sailing the river, they reached the Dead Sea. Lynch's expedition charted maps of the Jordan and the Dead Sea.

During 1868-9, **John MacGregor**, a Scotsman, sailed his canoe through the Suez Canal, along the Nile, the rivers of Damascus, the sources of the Jordan, Lake Hula, the Sea of Galilee and the Kishon river. He used a canoe because only such a boat could sail through the swamps and marshes. In the Hula

19th Century Exploration of the Holy Land

In the second half of the 19th century, the river Jordan, its sources, and the Dead Sea were still terra incognita. Although there is evidence of explorers who had rediscovered this region in previous generations, the unknown far exceeded the known.

The majority of visitors to the Jordan river were pilgrims who went down from Jerusalem to be baptised in its waters. With the rediscovery of the Holy Land in the 19th century, the first travellers and explorers turned their attention to the unknown areas of the land and made their way along its bypaths.

The pioneer explorer of the Jordan and Dead Sea basins at that time (1835) was a 25 - year - old Irishman, **Christopher Costigan** who brought his boat to the harbour of Akko (Acre) and took it overland to Tiberias. He tried to row in the Jordan as far as Bet She'an and from there had the boat carried on horseback to Jericho. For eight days he travelled the Dead Sea and got as far as the "tongue", when the excessive heat forced him to return to the northern shores of the Dead Sea, together with his Maltese assistant. Thirst compelled them to drink the bitter water of the Dead Sea. The Maltese reached Jericho, having left Costigan, who had contracted fever, on the sea-shore. He was later taken to Jerusalem, where he died and was buried on Mount Zion.

